

Александр Е.

2 класс.

Рохъ.

Инсанасе рохъальул кудияб пайда буго. Рохъаль бишунго лъикI цIунула регъел. БухIараб багъалдаса, хинаб гъуриялдаса цIунула гъутIбуз ракъ. Гъединлъидал рохъоб гъогъомунги букIуна. Рохъоб гIазуги дагъккун биуна. ГIолабго рииялъ гъениса лъаразе, гIоразе лъим щола. Рохъ гъечIеб бакIалда гIазу хехго биуна, ракъ цудунго ракъдаллъула.

41 рагIи

3 класс

Хасалил гъури.

Декабрь моцI... Хасалица кулъунги бахъун, хъахI гъабун букIана гIадмагIаруллъи. ЦIорол юргъаназда гъоркъги рахчун, гъапуллъун рукIана риидал рекерахъдун свакарал хехал лъарал. Квель бахъун эркенлъуде борчIараб гIанчIаб барти гIадин, басандулеб-букIана хасалил цIорораб гъури.

Мех-мехалда гъури, гъещIолаго бачIун, росдал къватIахъ къурдула, гъоразул картIазухъ квалквадула, гIадамазда гIаде бортула, гъезул ретIел бахъизе лъугъуна.

50 рагIи

4 класс

Рохъоб хасел.

ХIули гIадаб гIазуца рахчизарун руго гъутIбузул гIаркъалаби. Рохъил рацIцIалъудаги гъель гъоболлъи бан буго. Гъанже гIаздаца дунял хъахIлъараб мехаль хъахIал гIанкIал рохун руго. Жидер хъахIаб хасалил гIимугъ лъидаго бихъизе гъечIилан рохула гъел.

Чанахъабиги руго гIоцебесеб гIаздада гIад гIалхул хIайваназул лъалкIал ралагъулел. ЛъикIав чанахъанасда лъала лъалкIал ратIа гъаризе.

Гъале рохъил рацIцIалъудасан цер бекерун ун буго. Гъельбул лъалкIаз чар гъабун буго гIазу. Цо гъотIодаса цогидалде унаго гIисинал лъалкIал тун руго гвангваялъги...

68 рагIи.

И.Соколов-Микитовасдасан.

5 класс

Ракъи.

Кликъоялда лъабабилеб соналъул февраль моцI букIана. Бакъ бухIун, араб соналъул бачIин къадараб букIана. Дунги гьитIинай яцги картошкаля хьихьун рукIана. Щибаб богое шу-шу картошка тIамулаан белъине. Цинги белъарабго хIаризе гъабун кваналаан.

ТIагIана картошкаги, лъугIана гIатIги. Ракъуца хвезе чIезе бегьичIо. Байбихьана рокъоб бугеб сахабщинаб къайи бичизе, гIатIахъ хисизе.

Ахиралда гъансиниса къватIибе бахъана эбелалъул букIараб къатIипадул хъабало. Гъеб цIунун букIана, бахIарай гъаюрай мехаль,яцаль ретIинейн. Дица гъеб бичизе босулеб мехаль, магIил цIун рукIана яцалъул берал. Диргоги раклI гIодулеб букIана. БукIанаги щиб? Хъабалоялъухъ швараб гIатI гIуна сагIан баккизегIан. ГIурччинлъи баккаралдаса чи вакъуларо. 90 рагIи

6 класс.

ИхдалхIинчI.

Жибго гъеб гьитIинаб. Ракъул кесекалда релълъараб хIинчI буго. Амма гIадамазе гъеб цIакъ бокъула. Ихдалил чапар ккола гъеб Нужецаго халгъабе гъеб гъаваялде, бураво гIадин, свэралаби гъарун, боржун унеб куц бихьизе. Нужго гIенекке гьелъул гьоркъоса къотIулареб кечI рагIизе.

БачIинеге гъеб нилъехъе Африкалдаса бачIуна. Гъеб нилъер бакIазде марталъул авалалдаго щола.

ГIодобго, чIахIиль гьитIинаб гвендги батун, гъабула ихдалхIанчIица бусен. Гъениб лъола гьель гIурччинтIогъилаб, тIанкIахараб 5-6 хоно. ЛъагIалие лъабцIулги рахъула тIанчIи.

Тушбаби гIемераб хIинчI ккола ихдалхIинчI. Хасго гъудуца толаро гьелъул хоно-тIинчI.

МагIарул цо-цо росабаль ихдалхIинчIалда цIар буго «Ихдало». Ихдало кIкIара-тIутI тIагIине кумек гъабиялъеги пайдаяб хIинчIлъун рикIкIуна.

96 рагIи

7 класс

Ихдалил гIаламатал.

Нилъеца их макъидаса чIаголъи борчIулeб заманлъун рикIкIуна. Гьелъие гIоло нилъее ихдалил гьитIинабги гIаламат хирияб букIуна. Их бачIин чIезарулел гIаламатал тIабигIаталда жанир гIемерал руго.

РитIучIил лъулъурдул рортула, гъеб ккола тIоцебесеб ихдалил гIаламат. Цогиги ихдалил гIаламат- 22 марталь сордо-къо бащальула. Гъебги ихдалил цоги гIаламат. Гъелдаса хадуб, гIемер кватIичIого, хIанчIи роржун рачIине байбихьула.

Цогиги анкъ арабго, рицIида тIад саву ккараб гIадин лъугъуна, амма гъеб саву гуро. Гъел руго ихдалил тIоцересел тIугъдул.

Цо балагъун бихъе гIаздакъ - гъебги биччараб цIан гIадин буго. Гъанже гIемер кватIичIого, гIазу биун, иххал рахъине руго.

Апрелалъул тIоцебесеб анкъида жаниб рохьихъабазда цидул лъалкI бихьизе лъугъуна.

Гъанже гIаздада гьоркъан михIи баккизе байбихьула. Цоязда хадур цоял гъарун къокъа- къокъаккун, хIанчIи роржун рачIине байбихьула. ГъутIбузда тIегъ базе лъугъуна, гIодорлъабазда киса-кибего гIурччинхер баккула.

10 класс

Киб букIараб ва кисан босарабали лъачIого, МухIамадида цебе столалде тIаде дурусго ункъIван сукIараб кагъатги рехун, пири гIадин, цееса паркъун ана Алипат. МухIканго жемараб гъеб кагътиль букIана солдатул ретIелги ретIарав, къалмица хъварал гIадал, чIегIерал тIеренал михъазул ворхатав гъайбатав гIолохъанчиясул сурат. МухIамадида, беркIутIарабго, лъана колхозалъул комсомолалъул комитеталъул секретарь Шамилил сурат. Гъесул рекIелъе кIудияб бигъалъи лъугъун бачIана. Дагъалищ гIолохъанал гIадамал мекъи кколел! Цо лъугъинеге лъугъинчIев, лъугъине ракIалдаги гъечIев, эбелалъе васги гурев, росдае чиги гурев гIоркъилав яцалъе вокъаравани, щиб гъес гъабизе букIараб! Дурц вацас тIаса вищулеб гIадат букIарабани, гъес Шамил тIаса вишилаан...

МухIамад рагъида эбелгун сундулалиго бицуней йигей жиндирго яцалде аскIове вильлъана.

-Ма, дурго сурат,- анги абун, яцалъухъе къуна гъес Шамилил сурат.- ХIалчIахъад, мун мекъи ккун гъечIо, Алипат. Дун вохарав вуго. ЛъикIай, сабурай Алипат багIарлъана, хинлъана, цIорона, амма жиндирго вацасда цо рагIиниги абизе кIвечIо. Гъелъул, цIваби гIадин, кенчIолел ругел беразги, шагъримоцI гIадин, гвангъун бугеб гъумералъги абулеб букIана: «Дидаса талихI бугей гIадан цоги йигодай! Дир гIадав вац лъилго вугодай!»-ян.

МухIамад Шамхаловасулалдаса.

11 класс

ЦIа балагъулев.

Къаси бецIаб сардиль цо гIолохъанав васасда бихъана рикIкIада рекIараб цIадул кунчIи. Бихъулеб букIаралдаса цIикIкIараб батана нух, гъелухъе щвезегIан вильлъине ккараб мехалъ. Пемеараб къоги бихъун, свакаца холаго, вильлъана гъев гъеб цIадухъе. БитIун гъелда аскIовеги щун, цIадухъ гIодов чIолаго, дагъабги добегIан бихъана дагъабги кIудияб цIа. Гъев ана гъелъухъе. БукIана сордо ва квач. Васасда, цIа тун, батIияб жо бихъулеб букIинчIо. ЦIадухъеги щун, свак бахъулаго, бихъана дагъабги кIудияб цIа. Вас гъанжеги гъеб цIадухъе ана. Кинаб цIадухъе щваниги, гъесда дагъабги кIудияб цIа батулеб букIана. Гъелъухъе инчIого, гъев чIолевги вукIинчIо. Херлъигун, гъев ахирисеб цIадухъ гIодов чIун хутIана.

Гъебго цIадухъе векерун вачIана цогидав чиги- гIолохъанав вас. Гъес херасда гъикъана:

-КIудияв, дагъабги борхатабги гвангъарабги буго гурищ доба цIа, мун гъанив щиб гъабулев?

-Мун кIудияб цIа балагъулевищ вугев?

-У.

-ГIадада гъабулеб хIалтIи буго дур гъеб. Гъелда хадув лъугъун жо кколаро. Бищун лъикIаб жо буго тIоцебе батаралда тIаде цIулги бан, гъеб кIодо гъаби...

ГIолихъанас гъесухъ гIинтIамичIо. ЦIияб ва кIудияб цIадухъе векерун ана...

ГъазимухIамад ГъалбацIов